

27 Μαΐου 2015

Ο Οδυσσέας Ελύτης εξηγεί πώς έγραψε το Άξιον Εστί!

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Φωτο:slideshare.net

«Όσο κι αν μπορεί να φανεί παράξενο, την αρχική αφορμή να γράψω το ποίημά μου την έδωσε η διαμονή μου στην Ευρώπη τα χρόνια του '48 με '51.

Ήταν τα φοβερά χρόνια όπου όλα τα δεινά μαζί - πόλεμος, κατοχή, κίνημα, εμφύλιος - δεν είχαν αφήσει πέτρα πάνω στη πέτρα.

Θυμάμαι την μέρα που κατέβαινα να μπω στο αεροπλάνο, ένα τσούρμο παιδιά που παίζανε σε ένα ανοιχτό οικόπεδο.

Το αυτοκίνητό μας αναγκάστηκε να σταματήσει για μια στιγμή και βάλθηκα να τα παρατηρώ.

Ήτανε κυριολεκτικά μες τα κουρέλια.

Χλωμά, βρώμικα, σκελετωμένα με γόνατα παραμορφωμένα, με ρουφηγμένα πρόσωπα. Τριγυρίζανε μέσα στις τσουκνίδες του οικοπέδου ανάμεσα σε τρύπιες λεκάνες και σωρούς σκουπιδιών.

Αυτή ήταν η τελευταία εικόνα που έπαιρνα από την Ελλάδα.

Και αυτή, σκεπτόμουνα, ήταν η μοίρα του Γένους που ακολούθησε το δρόμο της Αρετής και πάλεψε αιώνες για να υπάρξει.

Πριν περάσουν 24 ώρες περιδιάβαζα στο Ουσί της Λωζάννης, στο μικρό δάσος πλάι στη λίμνη.

Και ξαφνικά άκουσα καλπασμούς και χαρούμενες φωνές.

Ήταν τα Ελβετόπαιδα που έβγαιναν να κάνουν την καθημερινή τους ιππασία.

Αυτά που από πέντε γενεές και πλέον, δεν ήξεραν τι θα πει αγώνας, πείνα, θυσία.

Ροδοκόκκινα, γελαστά, ντυμένα σαν πριγκιπόπουλα, με συνοδούς που φορούσαν στολές με χρυσά κουμπιά, περάσανε από μπροστά μου και μ' άφησαν σε μια κατάσταση που ξεπερνούσε την αγανάκτηση.

Ήτανε δέος μπροστά στην τρομακτική αντίθεση, συντριβή μπροστά στην τόση αδικία, μια διάθεση να κλάψεις και να προσευχηθείς περισσότερο, παρά να διαμαρτυρηθείς και να φωνάξεις.

Ήτανε η δεύτερη φορά στη ζωή μου - η πρώτη ήτανε στην Αλβανία - που έβγαινα από το άτομό μου, και αισθανόμουν όχι απλά και μόνο αλληλέγγυος, αλλά ταυτισμένος κυριολεκτικά με τη φυλή μου.

Και το σύμπλεγμα κατωτερότητας που ένιωθα, μεγάλωσε φτάνοντας στο Παρίσι.

Δεν είχε περάσει πολύς καιρός από το τέλος του πολέμου και τα πράγματα ήταν

ακόμη μουδιασμένα.

Όμως τι πλούτος και τι καλοπέραση μπροστά σε μας!

Και τι μετρημένα δεινά επιτέλους μπροστά στα ατελείωτα τα δικά μας! Δυσανεστημένοι ακόμα οι Γάλλοι που δεν μπορούσαν να 'χουν κάθε μέρα το μπιφτέκι και το φρέσκο τους βούτυρο, δυσανασχετούσανε.

Υπάλληλοι, σωφέρ, γκαρσόνια, με κοιτάζανε βλοσυρά και μου λέγανε: εμείς περάσαμε πόλεμο Κύριε!

Κι όταν καμιά φορά τολμούσα να ψιθυρίσω ότι ήμουν Έλληνας κι ότι περάσαμε κι εμείς πόλεμο με κοιτάζανε παράξενα: α, κι εσείς έ;

Καταλάβαινα ότι ήμασταν αγνοημένοι από παντού και τοποθετημένοι στην άκρη-άκρη ενός χάρτη απίθανου.

Το σύμπλεγμα κατωτερότητας και η δεητική διάθεση με κυρίευαν πάλι.

Ξυπνημένες μέσα παλαιές ενστικτώδεις διαθέσεις άρχισαν να αναδύονται και να ξεκαθαρίζουν.

Η παραμονή μου στην Ευρώπη με έκανε να βλέπω πιο καθαρά το δράμα του τόπου μας.

Εκεί αναπηδούσε πιο ανάγλυφο το άδικο που κατάτρεχε τον ποιητή.

Σιγά-σιγά αυτά τα δύο ταυτίστηκαν μέσα μου.

Το επαναλαμβάνω, μπορεί να φαίνεται παράξενο, αλλά έβλεπα καθαρά ότι η μοίρα της Ελλάδας ανάμεσα στα άλλα έθνη ήταν ότι και η μοίρα του ποιητή ανάμεσα στους άλλους ανθρώπους – και βέβαια εννοώ τους ανθρώπους του χρήματος και της εξουσίας.

Αυτό ήταν ο πρώτος σπινθήρας, ήταν το πρώτο εύρημα.

Και η ανάγκη που ένιωθα για μια δέηση, μου 'δωσε ένα δεύτερο εύρημα.

Να δώσω, δηλαδή, σ' αυτή τη διαμαρτυρία μου για το άδικο τη μορφή μιας εκκλησιαστικής λειτουργίας.

Κι έτσι γεννήθηκε το Άξιον Εστί».

Πηγές: national-pride.org- hellasforce.com